

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СФЕРІ КОРПОРАТИВНОГО БІЗНЕСУ

IMPROVEMENT OF THE SYSTEM OF STATE REGULATION OF BANKING ACTIVITIES IN THE SPHERE OF CORPORATE BUSINESS

Стаття присвячена аналізу регуляторних практик, їх відповідності сучасним економічним умовам і потребам бізнесу, а також виявленню проблемних аспектів і можливостей для вдосконалення. Розуміння того, як регуляторні зміни впливають на діяльність банків і корпоративних клієнтів, є ключовим для підтримання стабільності та ефективності фінансових ринків. Це дає змогу ефективно планувати і реалізовувати стратегії, які враховують можливі зміни в регуляторному середовищі та сприяють оптимізації фінансових процесів. Стаття акцентує на доцільності полегшення регуляторних правил, які можуть принести користь всім зацікавленим фінансовим суб'єктам шляхом підвищення ефективності та конкуренції в банківській системі. У статті зазначено, що система державного регулювання банківської діяльності в Україні постійно вдосконалюється відповідно до міжнародних стандартів, зокрема рекомендацій Базельського комітету. Так, основний державний регулятор - Національний банк України (далі - НБУ) адаптує нові вимоги до капіталу, враховуючи непрофільні активи та операційний ризик. Банки успішно пройшли оцінки стійкості, проте деякі з них повинні досягти вищих нормативів капіталу, що свідчить про потребу в подальшій адаптації. НБУ відновлює регуляторні вимоги, що діяли до повномасштабного вторгнення, і впроваджує нові норми для гармонізації з європейськими стандартами, зокрема щодо структури капіталу та оподаткування віртуальних активів. Банкам потрібно адаптувати свої стратегії до нових регуляторних вимог, включаючи врахування ринкового та операційного ризику. Посилення уваги до якості корпоративного управління та управління ризиками є важливим для покращення стійкості банківського сектору. Також у статті наголошено на доцільності адаптації своєї діяльності до вимог нового законодавства надавачам небанківських фінансових послуг. Необхідно продовжувати впровадження міжнародних стандартів і дотримуватись найкращих практик відповідального кредитування, щоб уникнути фінансових труднощів у клієнтів через агресивні маркетингові стратегії.

Ключові слова: система державного регулювання, державне регулювання та нагляд, банківська діяльність, Національний банк України, регуляторні вимоги, банк, Базель-

ський комітет з банківського нагляду, європейська інтеграція, корпоративний бізнес, реформи, ефективність.

The article is devoted to the analysis of regulatory practices, their compliance with modern economic conditions and business needs, as well as the identification of problematic aspects and opportunities for improvement. Understanding how regulatory changes affect the operations of banks and corporate clients is key to maintaining the stability and efficiency of financial markets. This makes it possible to effectively plan and implement strategies that take into account possible changes in the regulatory environment and contribute to the optimization of financial processes. The article emphasizes the feasibility of easing regulatory rules, which can benefit all interested financial entities by increasing efficiency and competition in the banking system. The article states that the system of state regulation of banking activity in Ukraine is constantly being improved in accordance with international standards, in particular the recommendations of the Basel Committee. Thus, the main state regulator - NBU adapts new capital requirements, taking into account non-core assets and operational risk. Banks have successfully passed sustainability assessments, but some of them need to reach higher capital standards, which indicates the need for further adaptation. The NBU is restoring the regulatory requirements that were in place before the full-scale invasion and introducing new norms to harmonize with European standards, in particular regarding capital structure and taxation of virtual assets. Banks need to adapt their strategies to new regulatory requirements, including market and operational risk. Increasing attention to the quality of corporate governance and risk management is important for improving the stability of the banking sector. The article also emphasizes the expediency of non-bank financial service providers adapting their activities to the requirements of the new legislation. It is necessary to continue the implementation of international standards and adhere to the best practices of responsible lending in order to avoid financial difficulties for customers due to aggressive marketing strategies.

Key words: state regulation system, state regulation and supervision, banking activity, National Bank of Ukraine, regulatory requirements, bank, Basel Committee on Banking Supervision, European integration, corporate business, reforms, efficiency.

УДК 351:336.7
DOI <https://doi.org/10.32782/pma2663-5240-2024.42.5>

Борисенко О.П.

д. наук з держ. упр., професор,
професор кафедри публічного
управління та митного адміністрування
Університет митної справи та фінансів

Коман М.С.

аспірант кафедри публічного
управління та митного адміністрування
Університет митної справи та фінансів

Постановка проблеми. Банківська діяльність є однією з найбільш суворо регульованих у світі, оскільки банки є критично важливими інститутами, що потребують державної підтримки для забезпечення стабільного розвитку. Нестабільність банківського сектора може негативно вплинути на економіку, адже банки виконують ключову роль у фінансовому

посередництві, забезпечуючи ліквідність, фінансові послуги та контроль.

До ХХ століття банківська галузь була практично не регульованою. Однак з появою глобальних фінансових криз уряди та центральні банки почали зосереджуватися на забезпеченні фінансової стабільності. Сучасна система регулювання, заснована на нових

правилах та стимулах, дозволяє більш ефективно досягати цілей пруденційного нагляду, забезпечуючи точніше вимірювання ризиків і більш тісний зв'язок між вимогами до капіталу та фактичними ризиками кожного банку. Також такий підхід заохочує банки удосконалювати свої методи управління ризиками та коригувати капітал відповідно до ризиків. Це підвищує конкуренцію серед банків і покращує ринкову дисципліну. Поліпшені регуляторні правила можуть принести користь й іншим фінансовим суб'єктам, таким як підприємства та інвестори, шляхом підвищення ефективності та конкуренції в банківській системі. Саме тому дослідження проблем державного регулювання банківської діяльності, її взаємодії з корпоративним бізнесом та пошук шляхів удосконалення державного впливу на банківську сферу є надзвичайно актуальним, адже дозволяє розширити знання про ефективність існуючих регуляторних механізмів та їх вплив на корпоративний сектор, регуляторні практики, їх відповідність сучасним економічним умовам і потребам бізнесу, напрями нових можливостей тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питанням, пов'язаним із дослідженням стану системи державного регулювання банківської діяльності в сфері корпоративного бізнесу та напрямів її удосконалення присвячені праці таких дослідників як І. Благун [2], В. Коваленко [6], О. Метлушко [8], П. Нікіфоров, Н. Крауз [11], О. Польова [13], О. Щуревич [36] та ін. Еволюції державного регулювання європейської банківської системи присвячені роботи таких дослідників, як М. Сідак, С. Мічатець [34], М. Гойванюк [3], О. Мозговий, О. Павлюк [9], Л. Конопатська [7] та ін. Однак, незважаючи на існуючі наукові досягнення, це питання досліджується переважно у фрагментарному вигляді в рамках окремих наукових праць, що вимагає подальших наукових досліджень. Зокрема, нині все ще не розробленим залишається системний підхід до інтеграції міжнародного досвіду в національні регуляторні практики для покращення ефективності державного регулювання банківської діяльності в сфері корпоративного бізнесу.

Метою статті є перегляд існуючих підходів до державного регулювання банківської діяльності в корпоративному секторі, розкриття сутності та основних аспектів цього регулювання, виявлення та обґрунтування напрямів удосконалення системи регулювання для підвищення ефективності та відповідності сучасним вимогам ринку.

Виклад основного матеріалу. Дослідження стану системи державного регулю-

вання банківської діяльності в корпоративному бізнесі та виявлення можливих напрямів для її удосконалення потребує аналізу чинних нормативно-правових актів, практики їх застосування, а також проблем і викликів, з якими стикаються банки та корпоративні клієнти, тобто залучення і дослідження експертних оцінок, аналітичних звітів та статистичних даних. Крім того, з метою збору даних про ефективність регуляторних заходів і їх вплив на корпоративний бізнес, має бути використаний аналіз звітності. Методи дослідження включають контент-аналіз нормативних документів, а також порівняльний аналіз міжнародного досвіду регулювання банківської діяльності. Теоретичне обґрунтування дослідження полягає у вивченні та застосуванні існуючих теорій про систему державного регулювання банківської діяльності в корпоративному бізнесі та виявлення можливих напрямів для її удосконалення. Аналіз результатів дослідження включає розгляд результатів попередніх досліджень і порівняння їх із новими даними.

Державне регулювання банківського сектору охоплює кілька ключових аспектів, таких як грошово-кредитне регулювання, нагляд за банківською діяльністю, валютне регулювання та податково-правове регулювання [9].

Сьогодні систему державного регулювання банківської діяльності в сфері корпоративного бізнесу в Україні можна охарактеризувати кількома основними аспектами:

1. Основним регулятором банківської діяльності в Україні є Національний банк України (НБУ) [28]. Він відповідає за нагляд за банками, встановлення правил і вимог до їх діяльності, а також за забезпечення фінансової стабільності. Національний банк публікує ключові фінансові показники, що відображають загальний стан розвитку банківського сектору України, фінансове становище банків з ліцензією, які подають звітність до НБУ, а також дані про діяльність учасників ринку небанківських фінансових послуг. Державне регулювання та нагляд за діяльністю учасників ринку небанківських фінансових послуг НБУ здійснює з 01.07.2020 відповідно до Закону України від 12.09.2019 № 79-IX (закон про «спліт») [18].

2. В Україні існує ряд законодавчих актів, що регулюють банківську діяльність, таких як Закон України «Про банки і банківську діяльність» [15], Закон «Про фінансові послуги та фінансові компанії» [32] та інші [16-26; 29; 30]. Ці документи визначають правила ведення банківського бізнесу, захист прав клієнтів та інші важливі аспекти. Упродовж 2021–2023 рр. Верховна Рада України ухвалила низку законів з метою фундаментального оновлення регу-

лювання та нагляду за ринками фінансових послуг, а саме:

– Закон України «Про фінансові послуги та фінансові компанії» від 14.12.2021 № 1953-IX [32];

– Закон України «Про страхування» від 18.11.2021 № 1909-IX [31];

– Закон України «Про кредитні спілки» від 14.07.2023 № 3254-IX [27].

Більшість положень зазначених законів введено в дію з 01.01.2024.

3. Протягом останніх років в Україні відбулися численні реформи, спрямовані на покращення банківського нагляду та підвищення прозорості. Наприклад, з 2015 року НБУ запровадив нові вимоги до капіталу, управлінських структур і внутрішнього контролю в банках. Через реалізацію грошово-кредитної політики Національний банк України намагається підтримувати цінову стабільність, тобто забезпечити низьку та стабільну інфляцію. Він проводить банківське регулювання та нагляд як на індивідуальному, так і на консолідованому рівнях, займається валютним регулюванням відповідно до спеціальних законів, встановлює порядок проведення валютних операцій, організовує валютний контроль за банками та іншими фінансовими установами, які мають ліцензію НБУ на валютні операції. НБУ відповідає за грошово-кредитну політику, підтримує стійке економічне зростання та сприяє реалізації економічної політики Кабінету Міністрів України, за умови, що це не суперечить досягненню цінової та фінансової стабільності. Він також має монополію на емісію національної валюти, організовує готівковий грошовий обіг, регулює платіжні системи та системи розрахунків в Україні, визначає порядок і форми платежів, включаючи міжбанківські, а також розвиває сучасні електронні банківські технології, забезпечує функціонування платіжних та облікових систем, контролює створення платіжних інструментів, систем автоматизації банківської діяльності та засобів захисту банківської інформації [33].

НБУ продовжує впровадження норм законодавства Євросоюзу в національну фінансову сферу. Зокрема, Постановою Правління НБУ № 65 від 07.06.2024 року були затверджені зміни до деяких нормативно-правових актів НБУ та встановлені перехідні положення для впровадження нових вимог до капіталу банків. Для стимулювання участі банківського сектору в економічному відновленні регулятор Постановою № 66 запровадив тимчасові особливості оцінки кредитного ризику за спеціалізованими кредитами на період воєнного стану та протягом одного року після його

завершення чи скасування. Також увага була приділена регулюванню небанківського ринку фінансових послуг.

Постановою № 71 затверджено Положення про методику оцінки активів і зобов'язань для розрахунку регулятивного капіталу страховика, а також внесено зміни до Положення щодо вимог до забезпечення платоспроможності та інвестиційної діяльності страховика.

Окрім того, Постановою № 67 НБУ зібрав в одному документі всі регуляторні вимоги щодо безперебійного функціонування учасників ринку фінансових послуг в умовах особливого періоду. Постановою № 74 затверджено Положення про порядок підготовки та оновлення плану безперервної діяльності, плану відновлення діяльності та плану фінансування страховика. Постановою № 77 НБУ оновив вимоги до організації роботи учасників ринку небанківських фінансових послуг і визначив особливості їх регулювання в перехідний період після впровадження Законів України «Про страхування» та «Про кредитні спілки».

НБУ вживає заходів для вдосконалення регулювання капіталу банків, запроваджуючи нові вимоги та відновлюючи відтерміновані. Аналіз результатів оцінки стійкості та фактичної капіталізації банків показує, що сектор готовий до адаптації до нових стандартів:

1) з початку 2024 року з капіталу банків вираховується 100% непрофільних активів (у 2023 р. вираховувалось лише 75%);

2) з початку 2024 року в ризикозважених активах враховується повний розмір операційного ризику (у 2023 р. – лише 50%);

3) з травня 2024 року банки оновлюють розрахунок операційного ризику на основі останніх даних фінансової звітності (остання актуалізація була у лютому 2022 року);

4) після тестового розрахунку банки враховуватимуть розрахунковий розмір ринкового ризику у нормативах достатності капіталу;

5) із серпня 2024 року змінюються вимоги до структури капіталу, зокрема, мінімальні значення для достатності основного капіталу першого рівня складатимуть 5,625%, а для капіталу першого рівня – 7,5%.

Запровадження та оновлення вимог до капіталу свідчить про прагнення НБУ підвищити стійкість банківського сектора до ризиків і забезпечити більш чітку відповідність міжнародним стандартам. Це має позитивно вплинути на стабільність фінансової системи, підвищивши платоспроможність і готовність банків до потенційних кризових ситуацій.

4. Останнім часом зросла увага до боротьби з корупцією і забезпечення прозорості в банківському секторі. НБУ активно працює над

вдосконалення системи прозорості та підзвітності банків.

5. Система регулювання банківської діяльності також відчуває вплив міжнародних стандартів та рекомендацій, таких як стандарти Базельського комітету з банківського нагляду. Україна стикається з серйозними труднощами при впровадженні нових стандартів банківської діяльності через недостатній розвиток національного банківського сектору. Згідно з рейтингом агентства Moody's, впровадження вимог Базеля III мало позитивний вплив на кредитоспроможність фінансових установ України, проте не в такій мірі, як у європейських банках. Основною причиною цього є високі вимоги до капіталу, які ставляться до вітчизняних банків.

Підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС зобов'язало нашу країну впроваджувати міжнародні стандарти регулювання та нагляду в сфері банківських послуг. Як результат, Національний банк та законодавчі органи розпочали активну імплементацію рекомендацій Базельського комітету.

У найближчі роки НБУ має намір гармонізувати банківське законодавство України з рекомендаціями Базеля III та Базеля IV. Зокрема, це передбачає посилення вимог до капіталу банків, зокрема впровадження нової структури регулятивного капіталу та критеріїв його складових, зміну вимог до мінімального капіталу першого та другого рівнів, а також до нормативів покриття ліквідності. Банки також будуть зобов'язані публікувати звіти про дотримання нових вимог [1].

З 2020 року банки розпочали формування буфера консервації капіталу, що перевищує норматив достатності основного капіталу. Мета цього буфера – підвищити стійкість банків до кризових ситуацій і зменшити ризик неплатоспроможності. Цей капітальний резерв накопичується банками під час економічного зростання, щоб компенсувати потенційні втрати в умовах економічного спаду [1].

Регулярне залучення незалежних аудиторів для аналізу якості активів усіх банків стане одним із ключових заходів для підтримки платоспроможності та фінансової стійкості банків. Застосування рекомендацій Базельського комітету стане суттєвим кроком до підвищення фінансової стабільності як на рівні окремих країн, так і глобально, створюючи надійну основу для розвитку ефективних систем банківського нагляду. Реалізація цих стандартів є важливою не лише для подолання криз і стабілізації локальних фінансових систем, але і для покращення інвестиційного клімату країни та підвищення її міжнародного авторитету.

Дослідження даної проблематики дозволили нам сформулювати рекомендації для удосконалення системи державного регулювання банківської діяльності в сфері корпоративного бізнесу, а саме:

- для забезпечення фінансової стабільності в умовах воєнного часу необхідні скоординовані зусилля та тісна взаємодія всіх учасників фінансового ринку, зокрема банків, небанківських фінансових установ, Національного банку та інших регуляторів, а також ефективна підтримка з боку органів державної влади;

- органам державної влади доцільно підтримувати високий рівень виконання програми МВФ та угод з іншими донорами і партнерами, що сприятиме прискоренню членства України в ЄС. Своєчасне отримання фінансування від міжнародних партнерів є критично важливим для стабільності економіки в умовах війни. Завдяки спільним зусиллям органів влади Україна успішно пройшла два перегляди програми EFF, і ця позитивна динаміка повинна зберігатися;

- розпочаті переговори про вступ до ЄС дають новий імпульс для реформ, проте потребують посилення зусиль для впровадження європейських норм у національне законодавство та економічну політику;

- доцільно ухвалити важливі для фінансової стабільності закони, зокрема законопроект № 9667-1, який зміцнює систему гарантування вкладів фізичних осіб, уточнюючи правові основи регулювання Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (ФГВФО) у діяльності банків, зокрема в разі їх ліквідації, та визначаючи прозорий механізм задоволення вимог вкладників та кредиторів;

- важливо визначити підходи до оподаткування операцій з віртуальними активами, щоб запрацював відповідний закон і регулювання цього сегмента фінансового ринку. При цьому слід враховувати положення нового Регламенту ЄС щодо ринків криптоактивів (MiCA).

Банкам, які потребують додаткового капіталу, доцільно розробити та реалізувати програми капіталізації або реструктуризації. Хоча більшість банків успішно пройшла оцінку стійкості, деяким було визначено вищі за мінімально необхідні рівні достатності капіталу. Цим банкам потрібно розробити плани для досягнення та підтримки підвищених нормативів через поповнення капіталу або реструктуризацію балансів, і дотримуватися узгодженого графіка їх виконання після затвердження.

Банкам слід також враховувати очікувані зміни в регуляторних вимогах у своїх стратегіях. Національний банк повертає регу-

ляторні вимоги, що діяли до початку повномасштабного вторгнення, і впроваджує нові вимоги для гармонізації з європейськими стандартами. За попередніми оцінками, ці нововведення не повинні створити проблем із дотриманням мінімальних вимог до капіталу, але можуть вимагати адаптації стратегій через зміну потреб у капіталі для різних бізнес-сегментів, зокрема з урахуванням операційного та ринкового ризику. Банкам також слід врахувати результати оцінки стійкості, які показали як сильні сторони, так і вразливості фінансових установ.

Після втрати частини роздрібного бізнесу під час війни, фінансові установи намагаються відновити портфель кредитів завдяки зростанню приватного споживання. Однак, агресивні маркетингові програми та нав'язливе пропонування кредитів, які можуть бути непотрібними чи не оптимальними для клієнтів, можуть призвести до фінансових труднощів, особливо для вразливих соціальних груп. Банкам та іншим кредитним установам слід дотримуватися найкращих практик відповідального кредитування та уникати нав'язливих пропозицій.

Також надавачам небанківських фінансових послуг слід адаптувати свою діяльність до вимог нового законодавства. З 2024 року набрали чинності зміни до Правил складання та подання звітності учасниками ринку небанківських фінансових послуг до Національного банку України [14]. Це призведе до посилення вимог щодо якості корпоративного управління, управління ризиками, платоспроможності та ринкової поведінки щодо споживачів послуг.

Висновки. Система державного регулювання банківської діяльності в Україні постійно вдосконалюється відповідно до міжнародних стандартів, зокрема рекомендацій Базельського комітету. НБУ адаптує нові вимоги до капіталу, як-от повне врахування непрофільних активів і операційного ризику. Банки успішно пройшли оцінки стійкості, але деякі з них повинні досягти вищих нормативів достатності капіталу. Це свідчить про готовність банківського сектору до впровадження нових вимог, але й вказує на потребу в подальшій адаптації та плануванні. У свою чергу, НБУ поступово відновлює регуляторні вимоги, що діяли до початку повномасштабного вторгнення, і вводить нові вимоги для гармонізації з європейськими стандартами. Це включає оновлення вимог до структури капіталу та оподаткування віртуальних активів. Банкам слід враховувати нові регуляторні вимоги у своїх стратегіях, адаптуючи їх для відповідності

новим нормам, включаючи повне врахування ринкового та операційного ризику. Посилення уваги до якості корпоративного управління та управління ризиками є ключовим напрямком для покращення стійкості банківського сектору. Тож виникає потреба у подальших дослідженнях напрямів удосконалення системи державного регулювання банківської діяльності в сфері корпоративного бізнесу, щоб відповідати новим європейським нормам для підвищення прозорості та ефективності регулювання. Перспективними розвідками є вивчення найкращих практик відповідального кредитування з боку фінансових установ, щоб уникнути агресивних маркетингових стратегій, які можуть призвести до фінансових труднощів у клієнтів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Базельський пріоритет. URL: <https://banksrating.com.ua/analytics/bazelskij-prioritet/>
2. Благун І. І. Банківська система України в умовах турбулентності фінансового ринку: теорія, методологія, практика : монографія. Івано-Франківськ : ДВНЗ Прикарп. нац. ун-т ім. Василя Стефаника, Івано-Франківськ : ДВНЗ Прикарп. нац. ун-т ім. Василя Стефаника, 2020. 363 с.
3. Гойванюк М. Досвід регулювання банківської діяльності в країнах ЄС. *Фінанси, облік і аудит : збірник наукових праць / редкол.: А. Мороз (відп. ред.)*. Вип. 19. Київ : КНЕУ, 2012. С. 30–39.
4. Звіт про фінансову стабільність. Грудень 2023 року. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FSR_2023-H2.pdf
5. Інструкція про виконання міжбанківських платіжних операцій в Україні в національній валюті : Постанова Правління НБУ від 03.03.2023 № 16. URL: <https://zakon.v0016500-23#Text>
6. Коваленко В. М. Фінансова система України: теорія, методологія, практика : монографія. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2019. 450 с.
7. Конопатська Л., Гойванюк М. Банківський нагляд у країнах ЄС. *Фінанси, облік і аудит*. 2017. Вип. 2. С. 86–97. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/30203/86-97.pdf?sequence=2&isAllowed=y>
8. Метлушко О.В. Специфіка корпоративного управління в банках. *Економіка і суспільство*. 2017. № 8. С. 619–626.
9. Мозговий О., Павлюк О. Регуляторне середовище розвитку світової банківської системи. *Міжнародна економічна політика*. 2017. № 1. С. 28–45. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Мер_2017_1_4
10. НБУ було продовжено імплементацію у вітчизняну фінансову сферу норм законодавства Євросоюзу. URL: <https://aub.org.ua/index.php/104/ekspertna-dumka/14647-nbu-bulo-prodovzheno-implementatsiiu-u-vitchyznianu-finansovu-sferu-norm-zakonodavstva-yevrosoiuzu>
11. Нікіфоров П. О., Крауз Н. М., Крауз К. М. Регулювання грошового ринку інструментами монетарної політики. *European scientific journal of Economic and Financial innovation*. 2022. № 2(10). С. 77–90.

12. Петренко О.П. Державне регулювання грошового обороту та грошового ринку в умовах воєнного стану. *Food Industry Economics*. 2022. 14 (3).

13. Польшова О.Л., Барда Л.В. Організація системи корпоративного управління в банківському секторі України. *Економіка та держава*. 2017. № 9. С. 34–38.

14. Про затвердження Змін до Правил складання та подання звітності учасниками ринку небанківських фінансових послуг до Національного банку України. Постанова ПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ № 62, від 25 травня 2024 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0062500-24#Text>

15. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 № 2121-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/212114#Text>

16. Про валюту і валютні операції : Закон України від 7.02.2019 № 2473VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>

17. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення питань організації корпоративного управління в банках та інших питань функціонування банківської системи: Закон України від 12.11.2020 року. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JI03655A.html

18. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг : Закон України від 12.09.2019 № 79-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/79-20#Text>

19. Про деякі питання встановлення офіційного курсу гривні до іноземних валют та внесення зміни до Класифікатора іноземних валют та банківських металів : Постанова Правління НБУ від валют та банківських металів : Постанова Правління НБУ від 10.12.2019 № 148. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-19#Text>

20. Про затвердження Положення про валютний нагляд : Постанова Правління НБУ від 3.01.2019 № 13. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0013500-19#n15>

21. Про затвердження Положення про заходи захисту та визначення порядку здійснення окремих операцій в іноземній валюті : Постанова Правління НБУ від 2.01.2019 № 5. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005500-19#Text>

22. Про затвердження Положення про здійснення банками фінансового моніторингу : Постанова Правління Національного банку України від 19.05.2020 № 65. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/pgv0065500-20#Text>

23. Про затвердження Положення про порядок здійснення уповноваженими установами аналізу та перевірки документів (інформації) р р про валютні

операції : Постанова Правління НБУ від 02.01.2019 Постанова Правління НБУ від 02.01.2019 № 8. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0008500-19#Text>

24. Про затвердження Положення про порядок регулювання діяльності банківських груп : Постанова Правління НБУ від 20.06.2012 № 254. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1178-12#n21>

25. Про затвердження Положення про структуру валютного ринку України, умови та порядок торгівлі іноземною валютою та банківськими металами на валютному ринку України : Постанова банківськими металами на валютному ринку України : Постанова Правління НБУ від 2.01.2019 № 1. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0001500-19#n10>

26. Про затвердження правил зберігання, захисту, використання та розкриття банківської таємниці : Постанова Правління Національного банку України від 14.07.2006 № 267. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0935-06>

27. Про кредитні спілки : Закон України від 22.11.2023. (*Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2023, №№ 85-86, ст. 315). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3254-20#Text>

28. Про Національний банк України : Закон України від 20.05.1999 № 679-XIV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>

29. Про платіжні послуги : Закон України від 30.06.2021 № 1591-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#top>

30. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки : Закон України від 23.07.2006 № 3480-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>

31. Про страхування : Закон України від 20.06.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>

32. Про фінансові послуги та фінансові компанії : Закон України від 20.06.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#Text>

33. ПРОЗОРИСТЬ. ВІДКРИТІСТЬ. ПІДЗВІТНІСТЬ. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/A_report_2015.pdf

34. Сідак М., Мічатеk В. Порівняльний аналіз принципів правового регулювання банківських відносин в Європейському Союзі та Україні. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Право* : в 2 ч. 2011. Вип. 15. Ч. 2. С. 130–135.

35. Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року. URL : <https://bank.gov.ua/about/develop-strategy>

36. Щуревич О.І. Теоретико-методологічні основи банківського регулювання та нагляду в Україні. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2015. Вип. № 25. С. 338–344.